

# TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 49. ANUL XIII.

Telegrafu este de doua ori pe septem-  
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-  
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a  
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani  
gat'a prin scrisori francate, adresate  
citra espeditura. Pretiulu prenumerati-  
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.  
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-  
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 24 Iunie (6 Iuliu 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu ann  
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.  
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12  
pe 1/2 annu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru  
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero  
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si  
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

## Privitoriu la cris'a ministeriala.

In privinti'a crizei ministeriale inca nici astadi nu potemu dá cititorilor nostri sciri sigure si fapte complinite, ci numai proiecte si conjecturi, dupacum esu din dorintiele séu temerile partideloru. Impregiurarea aceea in sa, ca nici astadi, dupa o septemâna inca nu potemu dice in privinti'a denumiriloru nóue nimicu positivu, este o dovada destulu de invederata, ca formarea unui ministeriu nou, care sa cuprinda locul ministeriului Schmerling, da preste greutâti fórté mari. De siguru se scie numai atât'a, câtu amu comunicatu in numerulu din urma dupa fói'a oficiósa: ca cancelarii Conte Nádasdy si Conte Zichy au dimissionatu si ca in locul cestui din urma s'a denumitu d. de Majláth. Acest'a se si duse la Ungari'a, pentru de a negociá cu barbatii conducatori de acolo in privinti'a puncteloru, prin cari s'aru poté face unu compromis in tre tierile de dincóce si de dincolo de Lait'a. Dupa parerea unor'a Contele Belcredy s'aru fi unitu cu d. de Mailáth asupra puncteloru urmatóre: a sustiné senatulu imperialu redusu, precum l'a creatu patent'a din Februaru; a lasá la o parte imprumutulu cerutu de 117 mill. si a remané pelanga cele 13 mill. incuviintiate; a nu se apucá mai nainte de bugetulu pe 1866, panacandu se va depliní legea finantiala pe 1865; in fine — si acést'a este pentru noi de celu mai aduncu interesu! — a ignorá (a nu recunósce) referintiele transsilvane dela 1861 incóce.

„Wanderer“ compune din faimele, ce sbóra prin Vienn'a, urmatórele liste de candidati pentru ministeriu: cá ministru presiedinte: Contele Mensdorff, principele Alfred Windischgratz, principele Meternich pentru ministru de statu: Contele Belcredi, Baronulu Hübner, Baronulu Meesery, Contele Goluchowski; pentru ministrudejustitia: Baronulu Lichtenfels, procurorulu super. de statu Waser, presiedintele tribunalului provincialu Waidele de Wilingen, presiedintele tribunalului supremu Hennet, procurorulu super. de statu Mende; pentru ministru de comerciú: Baronu Bnrger, Baronu Hock, Baronu Kellersperg, domnulu de Becke, domnulu de Lonyai; pentru ministru de politia: Baronulu de Kellersperg, Baronulu de Poche, Meesery; pentru ministru de resbelu: maresialulu locoteninte Hauslab; pentru ministru de finantie: d. de Plener, Almási, Desseffwy, Contele Festetics, principele Sapieha, d. de Holzgelhan, principele Iablonowski, Hopfen, Wodianer; pentru ministru administrativu: Contele Belcredi; cancelariu aulicu transsilvanu Baronu Reichenstein; Judex Curiae: Contele Apponyi; Tavernicu: Cziraky, Sennyey; presiedinte alu consiliului de statu: Contele Rechberg. Din ministri retrasi Schmerling aru fi sa se faca presiedinte alu Tribunalului supremu, Hein presiedinte alu Tribunalului supremu provincialu in Brünn, Plener consiliaru de statu, contele Mensdorff ambasadoru in Parisu, Lasser locoteninte in Stiri'a. Repetimu in sa, ca acestea suntu totu coniecture, cari n'au temeulu loru airea, decâtu numai in faimele, ce sbóra prin Vienn'a. Maiestatea Sea crá sa Se 'ntórca pre Marti 22 Iuniu la Vienn'a, si atunci apoi se asceptá cá sa urmeze denumirile definitive, in sa n'au urmatu.

De altmintrea lasámu, cá cititorii nostri singuri sa afle si sa combine, ce ni se scie in privinti'a acést'a atâtu din Ungari'a, câtu si din centrulu imperiului in corespondintiele de mai josu. Noi ne vomu margini pelanga inregistrarea celoru mai probabile coniecture, si vomu asceptá, ce ne va aduce venitorulu.

Pest'a 28. Iuniu 1865.

© Sum convinsu, ca pe candu aceste orduri voru vedé lumin'a in „Telegrafu“, pâna atunci onor. cetitori voru si fi insciintati prin depesie telegrafice despre evenimintele cele mari, ce s'au intemplatú eri si astadi in Vienn'a.

Ministeriulu Dlui Schmerling a cadintu, si cu elu dimpreuna a incetatu traganarea de patru ani, in deslegarea cestiunei

ungare. In locul Cancelariului de curte a Contelui Zichy a venit domnulu de Majláth, fostulu tavernicu regiu in 1861., unu barbatu din partid'a ultraactiva in causele magiare; dupa dimissionarea Contelui Nádasdy, Cancelariulu Transsilvaniei, acestu postu remâne vacantu, pâna mai tardú séu dóra pentru totdeun'a (? Red.) deórece scopulu guvernului aru fi unirea acéstei Cancelarie cu cancelari'a Ungariei cá tocmai si a Croatiei.

Eata deocamdata rezultatulu grandiosu, ce-lu produse ceteri'a Maiestátii Sele la Bud'a-Pest'a.

Pe lâng'a a acéste impregiurári nu mai este nici o indoéla despre conchiamarea dietei Ungariei; ea se va conchiamá de siguru in dilele prime ale lunei venitoare pe Octobru, si actulu conchiamárei s'a si substernutu Maiestátii Sele spre incuviintiare si subscriere.

Pe aicea suntemu ocupati in totu minutulu cu combinatiuni de totu felulu asup'a acestoru stramutári grandiose in ministeriu. Din acéste stramutári potemu vedé apriatu, ca influinti'a Magiariloru in Vienn'a astadi e mai mare decâtu fu de 15 ani; cáci pecandu in 1860. si 1861. nimenea nu cutezá a visá despre ministeriulu Ungariei in intiesulu legiloru din 1848., si guvernulu Maiestátii Sale nici ca voiá sa audá despre uniunea Transsilvaniei cu Ungari'a, astadi, celu putinu pe semne, se vede implinita de jumetate dorinti'a Magiariloru; seu ce va sa insemne demissionarea Cancelariului Transsilvaniei, si incopciarea séu confusiunea celoru trei Cancelarie de curte, deca nu apropiere cátra uniunea multu dorita prin Magiari?

Fia ori si cum, insemnatatea grandiosa a crizei ministeriale nu se poté negá de felu, urmárele ei le vomu vedé mai tardú in tota valórea loru. Atát'a inse potemu afirmá, ca impacarea de multu dorita intre guvernulu Austriei si intre Ungari'a va fi cu multu mai usióra, decâtu in 1861., si ca patent'a din 26 Febr. 1861., carea aflá atât'a antipatia la opusetiunea magiara, astadi abiá va mai fi meru de cértá, séu deca va si veni pe tapetu, de siguru va fi imbracata in alta forma, de carea nu se voru instraimá asiá tare nici Magiarii.

Ce va fi program'a noului Cancelariu? Ce va fi cu Comitatele? Dar cu Comitii supremi denumiti sub regimulu Contelui Forgách si Zichy ce voru face? Ce directiune va luá diet'a? Cum voru fi alegerile deputatiloru prin Comitete? etc. totu atâtea intrebári de mare insemnatate pentru locuitorii Ungariei, a cároru deslegare aterna dela viitorulu celu mai de aprópe.

Despre noulu Cancelariu potemu presupune, ca nu va fi priimitu acestu postu inaltu, fára de a se fi asiguratú despre restituirea dreptului publicu alu Ungariei, firesce acomodatú impregiurárilor de astadi, si poté ca cu unele esceptiuni in privinti'a ministerieloru de resbelu si finantie, cari pâna acum erau pedec'a cea mai mare a impacárei. Si dupa acéste mesuri se va restringe séu se va mai latí activitatea si drepturile municipalitátiloru (Comitateloru, Districteloru si cetátiloru libere regesci) in privinti'a administratiunei etc.

Mai nu credemu, ca comitii supremi denumiti sub fostulu Cancelariu Forgách si Zichy voru remané in posturile loru, deórece Magiarii se voru sili de nou a alege deputati de acéi'a pentru diet'a viitóre, cari in câtu se va poté voru delaturá ori-ce cestiune nefavoritóre principiiloru magiare, — ce in sa abiá se va poté realisá cu Comitii supremi de astadi, cari suntu denumiti prin Comitatele nemagiare.

Aru fi unu ce fórté tristu si pentru noi Románii, deca posturile de Comite supremu prin comitatele românele aru ocupá nerománi, séu Románi de acéi'a, cari putinu séu dóra nimicu nu se intereséza de causele Romániloru. Ast'a aru fi o tactica reu nimierita din partea Magiariloru; — in sa fia cum va fi, adeverulu e, ca deca Románii din Ungari'a nu se voru ingrijí de tempurju a dá espressione dorintieloru sale, si deca la alegerea depu-



tărilor nu voru poté nimeri caractere că ferulu și devotate cauzelor noastre naționale, — atunci egală îndreptărire și respectarea naționalității noastre va fi scrisă numai pe hartă. Prin Ministeriul Dni Schmerling multu au înaintat cauza română, precum se vede în Ardealu, și pe ici colea și în Ungari'a, dar cu caderea acestuia se pôte ca a cădiutu și cauză noastră pe unu tempu îndelungatu.

Ne mângâie înse acea împregiurare, ca ori-ce programa va avé noulu Cancelariu, ori-ce mesura va luá prin Comitate cu scopu de a se alege numai deputati devotati cauzei magiare, — ceea ce avem astadi din gratia Monarchului nu se va poté rapí dela noi cu un'a cu două; și cauză naționalităților, deca va si adormi pe unu tempu, pâna candu adeca se voru deslegá celelalte cestiuni de statu, — ea nu va poté fi sugrumata intru atât'a, că în viitoriu sa nu potemu nici sperá deslegarea ei. —

Se ascépta în totu minutulu denumirea județului curialu, precumu și a tavernicului regescu, cari înse nu ducă rolul politicu asiá mare, că Cancelariulu Ungariei. Pe ici și colea se facu combinațiuni asupra persoanelor, ce voru sa ocupe posturile Ministeriului ungaru, firesce numai combinațiuni, de órece înca nimicu pozitivu nu se scie despre numerulu Ministerilor.

„Srbobranu“ affă, ea cele mai multe decisiuni ale congresului serbescu din urma s'au încuviintiatu din partea dicasterielor respective și vinu a se aterne câtu mai curendu Maiestății Sele pentru p. n. sancționare. Câtu pentru împărțirea bisericăscă administrativă între Serbi și Români, despre această nu mai este ndoieala, ci în Versetiu și Timisiór'a voru fi de aici incolo numai Episcopi serbesci, ear Caransebesiulu va fi scaunulu unui Episcopu românesc. Pe bas'a acestei resolufiuni în curendu se va și denumi Episcopulu serbescu pentru Timisiór'a, pôte și fără Sinodu.

Din Ungari'a. Telegrafulu ne aduce scirea despre retragerea ministeriului întregu, afara de ministrulu de esterne și marina, precum și despre demisiunarea Cancelarilor Ungariei și Transilvaniei, și despre denumirea dnu Majláth de Cancelaru ungarescu, carele a și depusu juramentulu în mâinile Maiestății Sele. Totdeodata ne spune, ca Conte Belcredi, de presinte locotenentele Boemiei, aru fi desemnatu pentru portoliulu ministrului de statu, ear ministrulu de esterne însărcinat cu presiederea în consiliulu ministeriale, de óre-ce archiducele Rainer, ministrulu presiedinte, a plecatu cu concediu. Stramutarea acestui sa nu fia numai personală, ci cu ministeriulu sa se schimbe deodata și sistemulu de 4 ani încóce.

Noi ori și candu amu fi priceputu retragerea ministeriului, în tempulu presinte însă nu o potemu pricepe. Amu fi priceput'o cu ocaziunea desbaterei adresei în senatulul imperial, candu opusetiunea și anume Kaiserfeld si-au adusu tóte armele încontr'a ministeriului, amu fi priceput'o în desbaterea bugetului, unde guvernulu a cădiutu totdeun'a în minoritate, amu fi priceput'o cu ocaziunea petrecerei Maiestății Sele în Bud'a—Pest'a, dar acum'a ne e neexplicabilă, și această cu atât'a mai multu, cu câtu înainte de 4—7 zile jurnalulu „Debatte“ s'a confiscatu pentru unu articulu, care bucină în lume „Crisa ministerială“.

Intr'unu statu constituționalu numai unu guvernulu din majoritate, se pôte sustine; avem exemplulu pre Angli'a, dar și tempulu d'antâiu alu ministeriului cădiutu. Deca guvernulu perde increderea majorității din reprezentanții țerei respective, cu ocaziunea d'antâiu face locu altui ministeriu din majoritate, seu deca guvernulu posiede în mai mare gradu increderea suveranului, se desfintieza camer'a, precum ne dovedesce destulu de eclatante Prussi'a. La noi nu s'au intemplat nici un'a nici alt'a, de-si guvernulu, pâna mergeá mâna'n mâna cu senatulul imperial, erá tare și puternicu, și numai prin desavuarea acestui a devenitu slabu. Deca statulu prin desbaterile cele infocate din senatulul imperial a perdutu multu în fati'a Europei, óre cine erá mai competentă sa-i restaureze creditulu perdutu, de câtu opusetiunea, trecendu cu vederea observatiunea dnu Schmerling, ca în opusetiune nu s'aru affá barbati destulu de apti, spre a dirige nai'a statului. Neconsecinții această constituțională, precum și împregiurarea, ca vedemu chiamati la cârma chiaru pre unii din capii conservativilor, ne face a crede, ca sistemulu de centralizare va face locu dualismului. Nóue Românilor din Ungari'a atâtu centralizarea, câtu și dualismulu nu ne e amicu, și de aceea din punctu de vedere naționalu nu potemu dice nici alba nici neagra la stramutările acestea. Totu, ce potemu face în tempulu presinte, e esprimerea mirărei, ca cum e cu polintia, că sistemulu de guvernare a unui statulu, cărui sistemulu s'a sacratu în tempu de patru ani ceriulu și pamentulu, sa se schimbe într'o di!

Retragerea Cancelarului Zichy nu ne-a surprinsu, căci noi amu asceptat'o, și i-amu prorocit'o, candu a priimitu conducerea cancelariei unguresci. Noi i-amu spus'o apriatu și chiaru, ca numai unu cancelaru, care va posiede simpatiele națunilor din Ungari'a, și va fi spriginu de acestea, pôte sustá. Cancelarul însa a calcatu în urmele Contelui Forgách și în fine a trebuitu sa împarta sórtea acestui'a. L'amu vedutu în tempulu din urma facendu încercări, de a castigá pre Români, însă atunci a fostu prétérdiu, căci tóta lumea erá convinsa despre politic'a lui pocita, și apoi noi nu ne îndestulim numai cu promisiuni, ci vremu sa vedemu lapte, și nici candu nu vomu trage spriginulu nostru dela acele'a, carele lu merita și voiesce bine cu națunea noastră; — în Octobru—Novembre l'amu vedutu retragendu-si proiectulu de organizarea justitiei, iară în Maiu i s'au reiciatu propunerile pentru denumirile comitilor supremi, și atunci caderea lui erá că segura. Amu fi asceptatu, că cu Zichy dimpreuna sa vedemu dusu și pre Conte Pálffy, de-si ne e fórte bine cunoscutu, ca densulu nu se tine de unu programu, ci si întórce mantéu'a dupa ventu.

Cancelarul nou se tine de partid'a conservativilor, politic'a lui aru fi sa încépa firulu, unde s'a ruptu la 47.

Politic'a conservativilor nu pôte fi nici candu politic'a Românilor. Noi, cari pâna la 48 n'amu avutu țiera, nici proprietate, nu ne potemu conservá misería, și a ne lasá de buna voia despoiați de drepturi politice, ci trebaie, mintea sântósa ne prescrie, sa fimu progressisti. Deca progressulu naționalu va fi în ochii guvernului o crima, atunci noi din capulu loculu vomu face o parte a opusetiunii, urmându principiile de naționalitate, și nesuindu câtra realizarea dreptelor noastre pretensiuni, în care nesuintia nu e în stare sa ne conturbe nime în lume, și această ni va fi cu atâtu mai ușioru, cu câtu mâna'n mâna voru merge cu noi atâtu liberalii dincóce, catu și cei dincolo de Lait'a; eară deca guvernulu nou va fi petrunsu de îndé'a, ca patri'a noastră numai atunci pôte prosperá, numai atunci pôte fi fericita, deca se îndestulescu pretensiunile națunilor conlocuitori, lu vomu spriginu, vomu da mân'a cu elu.

Se dice, ca conservativii și liberalii magiari si-aru fi datu mân'a de frățietate, și lucra în cea mai buna cointelegere; conservativii au sa pregătésca calea, și atunci predau liberalilor frênele guvernărei. E cu potintia, dar noi nu o credemu, și deca o credemu, dela frățietatea acestui n'avemu multu de asceptatu, căci politic'a conservativilor și a liberalilor, fiindu ea în contrastulu celu mai mare, la prim'a ocaziune i va despartí iară în două castre. Sa luámu numai la mâna istori'a, și ea ne va dá destule exemple. Nu esiste unu casu în istoria, candu conservativii de buna voia sa se fia retrasu dela putere, că sa faca locu liberalilor și sa fia sacratu interesele lor proprie intereselor comune, iară spiritulu tempului nu ne lasa sa credemu, ca liberalii sa încréda interesele poporului conservativilor. Tempulu acestor'a a trecut, invingerea uniunii americane le-a frântu capulu pentru totdeun'a, și deca suntu momente, candu vinu iară la putere, acestea suntu numai momente, și momentele din urma ale unui'a, ce trage de mórte.

Ori și care sa fia programulu politicu alu barbatilor, ce au priimitu frênele guvernărei, fia elu conservativu, liberalu seu chiaru o amestecatura din ambele, noi avem cuventulu Maiestății Sele despre conchiamarea dietei, și această în împregiurările presinte ne mângâia pe deplin. Noi scimu, ca diet'a e uniculu locu competent, de a desbate întrebările cele mai momentóse pentru țiera, dintre cari nu loculu din urma cuprinde întrebarea naționalităților, care pentru noi are unu interesu indoitu, căci dela deslegarea fericita seu nefericita a acestei întrebări depindu tóte celelalte. Nu suntemu optimisti, însă dupa o scóla de suferintie de patru ani și dupa preparatiunile, ce s'au facutu în tempulu mai nou, nime nu ne va luá în nume de reu, deca sperám, ca frații Magiari s'au emancipatu de ideile de suprematisare din 1861.

Din Bihari'a, în Iuniu 1865. Multu onorate Domnule Redactoru! De multu petrecu cu atentiune colónele fói Diatale, că sa me încunoscintiezu despre intemplările de di din părțile locuite de Români, și încátu din părțile noastre acum de multisioru nu s'a comunicatu nimicu în fói Diatale \*); vinu dara a descrie si de pe la noi câte ce-va. —

Intre cestiunile noastre mai de frunte la antâiulu locu numeru eu cauză scólară, carea dupacum la Români de-a rendulu, — dela curmarea absolutismului asiá și la noi stagnéza, adeca: nici cu unu pasu mai înainte; — și asiá dupa regulele filosofiei „Ce nu progreséza, regreséza.“ —

Alta cestiune de frunte suntu cauzele bisericăscă, cari

\*) Nu e vin'a noastră. Red.)



asjiderea ascépta reforme salariale și organizării corespunzătoare indigențelor poporului. —

Aceste două probleme, cari și asiá la națiunea noastră sunt și trebuie să fie nedespărțite, — avem și speranța, că-si voru aflá deslegarea dorită într'unu sinodu, ce se ascépta și pe la noi cu mare sete. —

Premiindu-le acestea, fii-mi iertatu a descinde în cătu-va și la alte cestiuni, — altmintrea de natura mai universală, cari după impregiurările de fatia mai de grabu voru să preocupé puterile națiunii; — și acestea se reducu la diet'a Ungariei, ce ne sta la pragul usiei. În privința asést'a nu află de lipsa a desfășurării ideii politice, ci me marginescu numai la amintirea condițiunii, dela care atârna prosperarea noastră; și aceea e: contielegerea, armonia și înfrățirea solidă; căci numai acestea sunt acele efecte, cari voru fi în stare a ne conduce la limanul dorit, — era la din contra caus'a ne e periclitată, interesele naționale înapoiate, și alte urmări nefavoritóre ne voru ajunge.

Spre scopul acest'a nemicu e mai întelțitoriu atât pentru noi Biharenii, cât și pentru frații de prin alte ținuturi, decât constituirea de Comitete, cari voru avé sarcin'a de a ne pregăti caus'a — adică: a ne desemná barbatii acei demni, cari voru fi prevediuti cu placut'a misiunii de a reprezenta națiunea la diet'a venitoare. —

E lucrul cunoscutu, că în timpurile mai de demult și mai decurendu trecute și dora și de fatia, strainii au cercatu toate mijlocele spre a ne împarechiá între noi însine, că asiá să fie mai usioru a pescui în tulpure, și încátu și-au ajunsu scopurile, e în destul de cunoscutu. Acum'a însă desceptandu-se și la noi conștiința națională, credu că nu-si voru mai poté înfige săgețile veninate în corpul națiunii noastre.

Nu ne rămâne nouă acum'a alt'a, decât că între noi să facem treaba bună, căra dificultățile purcese din diferența confesiunale să facem să dispara cu totul; căci acelea, do-rere! și până astăzi se ivescu încă colea; ba chiaru la noi în Bihari'a, de multu esistu frecările confesiunale, ce cu amărăciune trebuie să marturisescu, și acestea când pe fatia, când pe ascunsu. Și nici ide'a timpului nou, ide'a de naționalitate încă nu e depliu capace, că să produca armonia și înfrățire adevărată. Caus'a acestui tristu fenomen e simplă: sunt multi condusi de interese private, și voindu a se folosi de densele, facu stricaciune nespusa cauzei noastre comune naționale. —

Nu-mi e scopul a prezenta cazuri speciali; retacu cventările rostite până și de pe catedre taiatóre în cestiunea acest'a fragedă, — și mi încheiu sîrele cu acea întrebare, că ore nu s'aru poté aflá și la acest'a leacu? căci aru fi timpul odată, că să se pună capetu dificultăților acestor'a, ce totu se manifestéza cându privatu, cându în publicu.

Eu asiá cugetu, că o muma va scîi imblândi pre fiii sei, și le va scîi curmá slabiciunile, cându acei'a voru emulá întru manifestarea de iubire sinceră și adevărată către muma lor comună. Amu disu. U n u f i l o r o m ă n u .

Vienna în 28 Iunie 1865. Pe când scriu sîrele acestea, publicul de aici se afla în cea mai mare încordare, pentru de a aflá persoanele fiitorului ministeriu.

Cu cabinetul Schmerling s'a finitu, despre acest'a nu e îndoieală; dar ce felu de oameni voru veni la cărma în locul lui, acest'a e întrebarea cea mare, la carea nu scie să dea răspunsu încă nime. Din denumirea fostului Tavernicu Majláth, de Cancelaru alu Ungariei, se deduce, că și ceilalți membri ai cabinetului se voru luá din taber'a conservativilor, numele, cari în urm'a de atari combinațiuni se amintescu mai desu, le veti fi cititu din press'a cea veche.

Dacă a fostu vre-odată schimbarea persoanelor ministeriului de vreo influință deosebită asupra stărei noastre politice, apoi acest'a promite necontestabilu a fi de cea mai mare și nemijlocită înriurintă. Totodată cu aceste schimbări se latiescu și sciri despre intrunirea Cancelariei aulice transilvane și croato-slavone cu a Ungariei, despre chiamarea arhiducelui Stefanu spre primirea postului de Palatinu s. a. Totuși și acea partidă, din a cărei fauraria esu aceste sciri, concede, că până la dieta în statu quo alu Cancelariei aulice transilvane cu greu se va întempra vreo stramutare. Pre noi pe aici, spunendu adevărul, ne-a surprinsu neplacutulu caderea ministeriului Schmerling, încátu acel'a, avendu ocaziune a se cunoște mai de aproape cu stările impregiurii ale Românilor din deosebitele părți ale imperiului, convenindu mai de multe ori cu barbatii nostri de încredere, apucase pe calea egalei îndreptări înainte și cautá a multamii popórele în privința acest'a.

Nu putem însă să perdem din vedere nici astadata, că Maiestatea Sea preabunulu nostru monarhu atîntesce întru toate lucrările Sele la fericirea și multamirea tuturor popóre-

loru Sele, și deca pentru scopuri mai înalte au aflatu cu cale a chiamá alți barbati în syatulu Seu înaltu, nu va lasá cu buna sêma nici odată, că unulu sêu altulu din popórele Sele credinciose să se desbrace de drepturile în cale legală castigate, nici va mai iertá să se dea unuia sêu altuia prerogative pe cont'a celui altu.

Poporul român, care a fostu tóldenn'a credinciosu înaltulu tron, poté privi dar și de aci înainte cu încredere în viitoru, pentru că vina ori și ce ministeriu, preste acel'a sta Maiestatea imperatésca și voint'a cea firmă, solemn marturisita a gloriosului nostru monarhu, că toate popórele să se bucure de asemenea drepturi politice, prin urmăre deca vre-unu ministeriu nu va fi în stare sêu nu va voi a nesu cátra această ținta, va trece și se va topi că și cêr'a la fati'a focului, că și întunereculu nopticii la ivirea radiiloru sórelui. Sciri se voru ivi ele câtu de multe, și unele câtu de ciudate, să nu perdem însă nici pe unu momentu încrederea în noi și în drepturile noastre solemn sancționate. Noi ne vomu bucura, deca va succede noului ministeriu a împacă și pretensiunile fratiloru Magiari fără vatemarea egalei îndreptări a celorlalte națiuni și i o dorim acést'a din anima, pentru că asiá apoi în contielegere frățiescă să putemu continuá mai încolo rezidirea patriei pe fundamentulu celu neclintitu ala principiiloru liberale, ce lumineza secululu nostru. Numai domni centralisti mi se pare că și-voru muscă limb'a, și voru avé mai multu de a se tengui, pentru că după ce au contribuit ei singuri nu puțin la caderea estui ministeriu, din cauza, că n'au voit sa pornesca pe calea unei centralisări absolute, cum dorescu domniele lor, se întempra ce n'au visatu, întră în viața după toate semnele unu ministeriu cu totul contrariu acestei maxime, adică federalisticu, și asiá și potu pune de cuiu ideile regeneratóre de statu pe unu tempu cam lungioru.

Nou denumitul Cancelaru alu Ungariei va fi cunoscutu publiculu român încă de pe la desbaterile senatului imperialu din 1860; nu e de lasatu din vedere însă, că atunci a vorbitu și lucratu că omu privatu, acum însă va avé de a vorbi și lucrá că unu funcționariu înaltu alu statului. Până acum sunt cu totul 14 Cancelari aulici în viața și parte în activitate, parte în pensiu, numai Cancelari'a Ungariei numera dela 1860 încóce 7 Cancelari și Vicecancelari, anume pre Szögényi, Forgách, Károlyi, Zichy, Privitzer și Beke și în urma pre Majláth. — Tribunalulu supremu alu Transilvaniei are să se constituie celu multu până în 15 Iuliu. Guberniulu regescu mai perde unu consiliaru, pre D. Com. Szatsvai, care la cererea sea e pusu în pensiu. — Ablații nostri dela Senatul imperialu mai au speranța să petreacă încă până în 15 Iuliu pe aici.

De Conte Belcredi mai nu mai e îndoieală, că va fi ministru de statu, densulu s'a ținutu altmintrea de partid'a ministerială, că deputatu ocupase locu în centru. Publicarea denumirilor nouă se ascépta pe Marti, pe cându se va reîn-tórce Maiestatea Sea dela Ischl. (N'a urmatu. Red.)

Atât'a st. nostru corespundinte. Noi mai adaugem:

În 16/18 Iunie înainte de amedi au priimitu noulu cancelar de Majláth personalulu amplotiloru Cancelariei ungare. Referintele de Cancelari'a aulică, Episcopulu Korizmic lu salutá în demnitatea cea nouă și i urá, că gloriosulu nume alu tatalui seu să-lu transplante cu aceeași splendoré prin person'a sea, că precum până acum, pecându a fostu în calitate de comite supremu, de deputatu dietalu și de tavernicu, asiá și în venitoriu să se distinga activitatea lui prin zelu neobositu și prin alipire deplina de Maiestatea Sea și de patria. Cancelarul respunde, că priimesce cu profunđa multamita urările, ce i s'au adusu, că simte deplinu pe de o parte marimea oficiului, la care e chiamatu, precum și micimea puteriloru sele, că a priimitu postul cu firm'a credința, că țin'a pronunțată de Mai. Sea, de carea atârna fericirea Ungariei, și mijlocitu și a monarhiei, se va poté ajunge numai asiá, deca spre ajungerea eii va conlucrá fiacare patriotu în cerculu pozițiunii sele cu resignatiune și cu jertfire de sine, dar la tóta 'ntemprarea cu energía nefrântă. În fine espune încredințarea sea, că diregatorii cancelariei aulice voru sprijini intențiunile lui cu tótu interesulu, ce-lu pretinde gravitatea momentului și sublimitatea țintei.

După acest'a Vice-cancelariulu de Privitzer recomanda cancelarului pre amplotii unulu câte unulu; acest'a apoi se retrase în departamentele sele și îndată chiamá pre Vicepresedintele la o convorbire.

#### Varietăți și noutăți de di.

(Actu de gratia.) Maiestatea Sea s'au înduratu a aplicá pentru veduv'a istoricului magiaru Ladislau de Szalay pensiu pe viața de 1000 fl. anuală, și celor doi prunci orfani câte 200 fl. pe anu pentru creștere. —

Esc. Sea P. Mitropolitu gr. cat. din Blasiu, Al. St.



## Prospectu politicu.

Tierile esteriore se ocupa seriosu cu schimbările in ministeriul nostru. In deobste se crede, ca guvernulu austriacu au insciintiatu pre guvernele esterne, ca schimbarea ministeriului este motivata numci prin impregiurările dinlauntru, ear politic'a esterna remâne neatinsa de ele.

Austri'a și Prussi'a si totu scriu la note in causa ducateloru dela Elb'a. Austri'a cere imputinarea armatei prussesi de acolo cu jumetatea contingentului, asiá incâtu Austriacii cu Prussii la olalta sa nu faca mai multu de 10,000 feciori, și a declarat, ca nu va 'ncuviintia a se cheltuî mai multu pentru sustinerea trupeloru prusse. Propunerea se motiveze cu spelele cele mari ale intretinerii atâtoru trupe, cari consuma totu venitul astfelu, incâtu ducatele nu pot sa plătésca nimicu din datoriile loru din resboiu. Altu punctu de pertractare intre cele doué poteri este pretensiunea Prussiei, cá ducele de Augustenburg pe tempulu, candu va fi adunata diet'a tieriei, sa fia departatu din ducate, la ceea ce Austri'a respunde categorice, ca nu se va invoî. Acum va sa propuna Prussi'a, cá si unei'a singure din cele doué poteri sa-i fia iertatu a face acést'a, cu atât'a mai vertosu, căci Augustenburgianulu este suditu prussescu.

Dealtmintrea nouătăile esterne preste totu numai intr'atât'a merita a inregistrate, cá sa remanemu in legatura cu antecedentiele.

Conditiunile Papei fatia cu ministeriulu italianu aru fi, dupa foile franceze, urmatórele: 1) Episcopii denumiti si denumindi nu jura guvernulu italianu; 2) Ei intra in episcopiele loru, fâra de a fi indatorati, cá sa céra pentru bulele papale incuviintierea regelui; 3) Seminariile stau sub conducerea libera a Episcopiloru; 4) Diecesele in tierile principiloru italieni lipsiti de tronu nu se potu nici mici nici impartî de nou. Guvernulu italianu prin rumperea negociatiuniloru cu curi'a romana a castigatu multu in opiniunea publica a Italieniloru, intr'aceea n' adeveru rumperea acést'a va tiné scurtu tempu.

In Franci'a cresce poterea si influinti'a partidei nationale: la nóuele alegeri pentru camer'a legislativa in departementulu Puy-de-Dome (unde mai nainte fusese alesu ducele Morny, unulu din cei mai addieti amici ai lui Napoleonu), se alesu cu 14,140 voturi GirodProzol, care este unulu din cei mai inversiunati contrari ai imperialismului. — In corpulu legislativu se finira desbaterile asup'a bugetului estrordinariu pe an. 1866 in  $15/27$  Iuniu. — Proiectulu de lege pentru espositiunea universală din an. 1867 s'a priimitu din partea corpulu legislativu cu 212 cont'a 17 voturi; asemenea s'a incuviintiatu din partea camerei imprumutulu de 250 mill. franci, ce are a se face spre scopulu acést'a.

Cabinetulu celu nou spaniolu a nceputu negociatiuni cu guvernulu italianu in privinti'a recunóscerei regatului Italiei din partea Spaniei. Regin'a sa fia escusatu pasulu acést'a inaintea Papei prin forti'a impregiurârilor. Dupa depesie mai nóue in sa ministeriulu O'Donell inca nu afla increderea de lipsa, si astfelu e téma, ca se va face revolutiune seu celu putinu o schimbare nóua de ministeriu.

Regimulu grecescu au incheiatu cu o societate contractu, pentru de a legá prin fire telegrafice, trase prin mare cele mai insemnate porturi ale tieriei.

27—2

## Concursu.

In prediulu comunei de Invet Resinari, la Riusadulu, a devenitu vacanta statiunea de Invetiatoriu la scóla filiala de a colo, spre ocuparea cárei'a se publica acestu concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 126 f. v. a.

Competintii au a-si tramite cererile la oficiulu subsemnatu (post'a Sabiiu) prevediute cu dovedile de lipsa despre harnici'a loru celu multu pâna in 25 Iuliu st. n. a. e., pentru ca cererile sosit'e mai tardiu nu se voru poté luá in considerare.

Resinari, 20 Iuniu 1865.

Oficiulu opidanu.

## Insciintiare

Subscrisulu, care s'a imbucuratu in restempu de 17 ani cá arendatorele Hotelului la Curtea Mediasului de a fi onoratu din partea onoratului publicu cu concurenti'a sea, are onóre a face onoratului publicu cunoscutu, ca cu inceputulu lunei lui Iuliu a. c. si-a arangiatu Hotelulu seu, in cas'a sea propria in strad'a macelariloru Nr. 18 sub firm'a „Hotelulu Bucuresci“, in care prelânga unu servitiu promptu se afla cele mai bune si estine beuturi si mancâri, si care totdeodata e prevediutu cu mai multe odâi bine mobilate, cu grajduri bunu pentru cá si siopuri pentru trasuri. — Sabiiu in 5/7 1865.

Savu Lobontiu, proprietariulu „Hotelulu Bucuresci.“

Burs'a din Vienn'a 2 Iuniu (5 Iuliu) 1865.

Metalicele 5%	69 85	Actiile de creditu	178 20
Imprumutulu nat. 5%	75 15	Argintulu	107 50
Actiile de banca	798	Galbinulu	5 22 $\frac{5}{10}$

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiececane.

Si iuliu, insottu de P. Canonicu Fekete-Negruti, a plecatu Domineca dimineti'a din Sabiiu spre baile dela Elópatak. — Totu in acést'a dimineti'a parasi Sabiiulu, dupa opetrecere prea scurta, d. Conte Scarlatu Rosetti, calatorindu, precum audim, spre Londr'a.

Esamenele in Institutulu archidiececanu gr-or. se voru tiné in ordinea urmatóre: Samba ta in 26 Iuniu. v. dimineti'a: Pastoral'a si Cateshetic'a cu clericii III, dupa amédi: Computulu cu amendóue clasele de Pedagogia; Domineca: Cantârele bisericesci si tipiculu cu toti elevi; Institutului; Luni dimineti'a: Dreptulu Canonjcu si Esegetic'a cu clericii III, dupa amédi: Gramatic'a cu amendóue clasele de Pedagogia; Mercuri, dimineti'a: Dogmatic'a cu clericii I, dupa amédi: Sciintiele naturale cu amendóue clasele de Pedagogia; Joi dimineti'a: Pedagogia cu clericii III si Pedagogii II, dupa amédi: Retoric'a bisericésca si Polemic'a cu clericii II; Vineri dimineti'a: Morala cu clericii II, dupa amédi: Catechismulu si Istori'a bisericésca cu amendóue clasele de Pedagogia; Samba ta dimineti'a: Istori'a bisericésca cu clericii I, dupa amédi: Gombata cu amendóue clasele de Pedagogia. Inceputulu dimineti'a la 7, si dupa amédi la 4 óre.

(Din statistic'a scóleloru.) Gimnasiulu de statu din Sabiiu precum spuseramu in nr. din urma, au avutu la capetulu semestrului de vara 338 elevi. Dint'r'acesti'a au fostu dupa nationalitate: Germani 103, Magiari 48, Români 180, Croati 2, Poloni 3, Boemu 1, Ruteanu 1. Esamenulu de maturitate lu facura cu rezultatu bunu, dintre Români tinerii: Georgiu Comsi'a, Ioanu Dorda, Aureliu Isaacu, Nicolau Proseanu, Dionisiu Radesiu, Dionisiu Romanu, Cassianu Tuszinsky.

(Hotelu Bucuresci.) Cas'a de óspeti a d. Savu Lobontiu din strad'a macelariloru din Sabiiu, (prest' drumu dela biserc'a gr. or. din cetate) cunoscuta de siguru nu numai óspetiloru din Transsilvani'a, ci si de prin tierile invecinate, póta de adî inainte firm'a: Hotelulu Bucuresci.

(Calu luteru.) Regin'a din Engliter'a priimi din Iav'a unu calu, care cu tóte ca e de 4 ani si crescutu deplinu, totusi nu e mai mare de 27  $\frac{1}{2}$  polucari, va sa dâca mai micu decâtu unii din câni nostri. Capitanu Luckey lu póta prin Londr'a in caruti'a sea, lu ducea prin case si la despartirea dintr'o societate, intre risetele óspetiloru, lu luá n' bratie si-lu duse in caret'a sea.

(Epidemia de colera.) Dupa depesie telegrafice in Alésandri'a din Egiptu morisera acolo in 30 Iuniu 197 ómeni de colera. Locuitorii fugu in tóte pártile de acést'a bóla cumplita; si la Triestu totu mereu sosescu locuitori de acolo.

## Principatele române unite.

„Tromp. Carp.“ nr. 30 aduce dupa Monitorulu oficialu decretule domnesci, prin cari se facu in ministeriu strasformările acelea, cari noi le-amu indicatu inca in numerulu nostru penultimu. Atat'a vomu mai adauge numai, ca pâna la sosirea la postu a generalului Florescu, care este designatu ministru de interne, acestu despartimentu lu va administrá interimalu d. Cretulescu, ministrulu de finantie. Putinele foi, ce ne vinu de dincólo, suntu preocupate de acést'a schimbare si profetiescu noului ministeriu o positiune destulu de grea, dupace finantiele tieriei suntu in starea cea mai rea.

Unu corespundinte alu „Tromp. Carp.“ aduce de nou la desbatere proprietatea Romaniei asup'a insuleloru din Dunare, Cetalulu si St. Georgiu. Insulele acestea pâna la 1856 se aflau sub domnirea Russiei, ear dupa art. XXI alu tractatului de Parisu ele facu o parte intregitóre din teritoriulu Romaniei. Insulele acestea, díce corespundintele, au 16,000 locuitori si aducu statului venitu anualu de câte 50,000 galbini si inca 1000 galb. taxa pentrusare etc. Dupace Russi'a fusese constrinsa, a-si retrace fruntariulu dela Dunare, pamentulu cedatu de Russi'a s'a fostu hotaritu sa se anecteze la Moldavi'a sub suseranitatea Portii. Armata româna in sa n'a ocupatu la tempulu seu terenulu golitu de Russi, si asiá l'au apucatu Turcii, cari lu folosescu pâna astadi, tragendu pe anu câte 65,000 galbeni. Aceste summe staruiesce acum corespundintele a se readuce in possessiunea principateloru române, dupacum inca la anulu 1860. propusese Alecu Caliciu, fostulu pe atunci revisoru alu ministeriului de interne, si dupacum ministeriulu de atunci alu Moldovei prin „Monitorulu“ nr. 84 aru fi si inceputu corespundinti'a cu in. Póta in privinti'a acést'a. Corespundintele spera, ca guvernulu va si terminá, ceea ce au inceputu odata; si fiindca s'a denumitu o comisiune, carea sa licuideze conturile intre Póta si Romani'a, aru fi bine, díce, a se pune in socotéla Turciei si folosirea de 9 ani a acelor insule, carea aru face 584,000 galbini.

Dupa corespundintie germana din Principate taxele pe tabacu s'au urcatu la 18 resp. 14 lei la oc'a.

Afacerea postala inca nu e determinata; despre cursulu eii nu scimú nimicu mai de aprópe; se díce in sa, ca guvernulu romanescu a facutu celui austriacu propunerea, cá cestu austriacu sa lase celui romanescu pre amplotatii postali de acum inca pe câtiva ani.

Drumurile de feru inaintéza cu pasi repedi; guvernulu va trage d'antâiu lini'a dela Giurgiu la Bucuresci. Drumulu bulgaru si drumulu românu se voru legá printr'unu podu preste Dunare la Giurgiu.

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.